

HOMILIJA ZAGREBAČKOGA NADBISKUPA DRAŽENA KUTLEŠE

Zaziv Duha Svetoga na početku XVI. akademske godine na Hrvatskome katoličkom sveučilištu
Bazilika sv. Antuna Padovanskog, 1. listopada 2025.

Draga braćo i sestre,

okupljeni smo danas na početku nove akademske godine, u zajedništvu vjere i znanja, ovdje u bazilici sv. Antuna Padovanskoga. Kao nadbiskup zagrebački i Veliki kancelar Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, s radošću i zahvalnošću predvodim ovo euharistijsko slavlje. Ovo je za nas uvijek poseban trenutak u kojemu akademsku dimenziju vašega životnog poslanja želimo staviti u liturgijsku, bogoštovnu perspektivu. Na ovome vrelu života i izvoru svake istine koja nam je dana u Kristu Isusu, kao akademska zajednica želimo prepoznati da naša potraga za istinom i mudrošću ovdje započinje i završava, ako želi biti izraz služenja Crkvi i svijetu.

Providonosno, upravo danas Crkva slavi blagdan sv. Male Terezije iz Lisieuxa, mlade karmelićanke koja je svojim „malim putem“ postala učiteljica Crkve i zaštitnica misija. Ona nas uči da se istina i svetost ne postižu velikim ljudskim pothvatima, nego malim koracima učinjenim s velikom ljubavlju. Dok ulazimo u novu godinu rada i studija, dobro je da njezin lik imamo pred očima jer ona nas podsjeća da znanost bez ljubavi postaje suha, a znanje bez poniznosti postaje opasno.

Danas smo čuli evanđeoski ulomak iz Lukina evanđelja (*Lk 9,57-62*) u kojem se spominju tri različita čovjeka, tri kandidata za nasljedovanje Krista. Njihove riječi i Isusovi odgovori otkrivaju nam ozbiljnost poziva i cijenu nasljedovanja Isusa. Isus ne ublažava zahtjeve, ne traži da mu se ljudi priklone radi mnoštva, nego želi istinske, slobodne i odlučne učenike.

Razmislimo zajedno o tome u tri naglaska.

1. IDI ZA KRISTOM BEZ ILUZIJA

Evanđelje nam govori o prvom čovjeku koji pun entuzijazma, gotovo nagoni, kaže Isusu: „Za tobom ću kamo god ti pošao“ (*Lk 9,57*). Njegove riječi zvuče lijepo i obećavajuće, ali Isus u svom odgovoru razotkriva dubinu i ozbiljnost poziva: „Lisice imaju jazbine, ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječji nema gdje bi glavu naslonio“ (*Lk 9,58*).

Ovim riječima Gospodin ne želi obeshrabriti, nego upozoriti: nasljedovanje nije romantičan hod za Učiteljem, nije udobno putovanje ispunjeno sigurnostima. To je put bez svjetovnih garancija, put siromaštva, odricanja, put u kojemu čovjek mora računati na to da neće imati gdje spustiti glavu osim na Božje srce. Isus ne nudi lažne iluzije, On traži realizam, traži zrelu odluku koja zna cijenu i svjesno je prihvaća.

To vrijedi i za nas danas, posebno u akademskoj zajednici. Studij, istraživanje, predavačka i znanstvena djelatnost, sve to zahtijeva odricanje, ustrajnost i sposobnost suočavanja s istinom koja često nije lagodna. Ona ne podnosi prečace, ne trpi površnost, ne zadovoljava se prosjekom. Ona je često hod protiv struje, hod u kojemu se kritičko mišljenje i vjernost evanđelju moraju suprotstaviti mentalitetu relativizma, površnoga znanja ili jednostavnoga popuštanja duhu vremena.

Nasljedovati Krista u akademskome životu znači ne pristati na kompromis s polovičnim istinama. To znači biti spreman podnijeti nerazumijevanje, pa čak i osporavanje. Sveti Pavao znao je reći da je „besjeda o križu ludost onima koji propadaju, a nama spašenicima sila je Božja“ (*1 Kor 1,18*). Tako je i ovdje: onaj tko je osvjedočen da je Krist Put, Istina i Život, zna da križ ne umanjuje vrijednost istine, nego je potvrđuje.

Primjer nam daje i sveta Mala Terezija. U svojoj maloj karmelskoj ćeliji nije imala ništa od onoga što svijet naziva uspjehom: nije bila slavna, nije imala diplome ni naslove, za života nije ostvarila monumentalna djela. A ipak je postala učiteljica Crkve. Zašto? Jer je shvatila gdje se krije istinsko bogatstvo i prihvatila put ljubavi u skrovitosti, put križa. Ona nas uči da se vrijednost ne mjeri veličinom djela nego ljubavlju koju u njih ulažemo.

Zahtjevi našega poslanja su slični. Ako želimo biti Kristovi učenici u znanosti, u predavačnicama i laboratorijima, u životu studenata i profesora, moramo biti svjesni cijene nasljedovanja Krista, spremni odreći se lažnih sigurnosti i krenuti putem istine koja oslobađa (usp. *Iv*

8,32). To znači ne bojati se zahtjevnosti, ne bježati od nesigurnosti, nego prihvatiti da pravo bogatstvo nije u vanjskoj sigurnosti, nego u zajedništvu s Kristom koji je Put, Istina i Život.

2. NE ODGAĐAJ

Drugi čovjek u evanđelju čuje Isusov izravni poziv: „Pođi za mnom!“ No, njegova reakcija: „Dopusti mi da prije odem i pokopam oca“ (*Lk 9,59*), otkriva jednu nutarnju podvojenost. Isusov odgovor: „Pusti neka mrtvi pokapaju svoje mrtve“ (*Lk 9,60*), na prvi je pogled strog i bezosjećajan, no zapravo je snažan naglasak na hitnosti Božjega časa. Postoji trenutak kada Bog prolazi i zove; taj trenutak je jedinstven i neponovljiv. Ako ga propustimo, možda se nikada više neće vratiti.

Koliko puta u našim životima prepoznamo istu dinamiku? Toliko puta srce osjeti poticaj: da oprostimo, da kažemo riječ ohrabrenja, da započnemo molitvu, da ozbiljno prionemo studiju, da se upustimo u istraživanje, da preuzmемо odgovornost. A onda dođe glas odgode: „Još nije vrijeme. Kasnije. Kada budem spremniji. Kada prođu obveze.“ I upravo se tada polako ugasi ono što je gorjelo u srcu. Oduševljenje ishlapi, a trenutak se izgubi.

Psihologija nam potvrđuje ono što evanđelje već stoljećima naučava: kada osjećamo nutarnji poticaj na dobro, a ne djelujemo, emocija zamijeni akciju i energija iščezne. Isus nas zato poziva na budnost, na djelovanje sada, u času milosti. „Evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa“, piše sveti Pavao Korinćanima (*2 Kor 6,2*).

Studij, istraživanje, znanstveni rad ne smiju se stalno odgađati. Student koji kaže: „Učit ću sutra“, profesor koji kaže: „Napisat ću studiju iduće godine“, istraživač koji govori: „Pokrenut ću projekt kad se okolnosti poslože“, riskira izgubiti darovani trenutak. Ako želimo da Hrvatsko katoličko sveučilište bude svjetionik istine u našem društvu, onda moramo biti svjesni: sada je čas da ga gradimo. Sada je čas da studenti ulože napor u studij, da profesori nesebično prenose znanje, da svi zajedno budemo zajednica koja ne čeka bolje okolnosti, nego u sadašnjim okolnostima živi puninu poziva.

Primjer nam ponovno daje sveta Mala Terezija. Njezin život bio je kratak, samo dvadeset četiri godine. No, ona u tom kratkom vremenu nije odgađala ljubav. Nikada nije rekla: „Kasnije ću učiniti to malo djelo ljubavi, kasnije ću izmoliti ovu molitvu, kasnije ću podnijeti ovu žrtvu.“ Ona je živjela logiku sadašnjega trenutka. Upravo ta vjernost Bogu u svakome i najmanjem djelu učinila je da njezina djela danas imaju svjetski odjek i da ona bude proglašena naučiteljicom Crkve.

Ako želimo da i naš rad – bilo na sveučilištu, bilo u obitelji ili u društvu – donese plod, onda ne smijemo odgađati činiti dobro, nego trebamo male svakodnevne stvari posvećivati ljubavlju. Vrijeme koje nam je dano nije u našim rukama, nego u Božjim. Ono pak što Bog od nas traži, traži upravo sada.

3. NE OBAZIRI SE

Treći čovjek iz evanđelja izgovara riječi koje zvuče plemenito i ljudski razumljivo: „Za tobom ću, Gospodine, ali dopusti mi da se prije oprostim sa svojim ukućanima“ (*Lk 9,61*). Isusov odgovor, međutim, razotkriva ozbiljnost poziva: „Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag, nije prikladan za kraljevstvo Božje“ (*Lk 9,62*).

Isus ne osporava ljubav prema obitelji, niti važnost prošlih iskustava, nego naglašava da učenik koji se neprestano okreće unatrag, ne može koračati naprijed. Orač koji se stalno obazire, ne može povući pravu brazdu. Kraljevstvo Božje traži odlučnost, pogled usmjeren prema naprijed, srce koje nije sputano nostalgijom ili žaljenjem.

Koliko se puta i u našem životu javljaju riječi: „Kad bi se barem vratila ona lijepa vremena... Kad bi opet bilo kao nekada...“ Takav pogled zatvara srce u prošlost i sprječava njegov rast. Kršćanin je čovjek budućnosti, čovjek nade, onaj koji, kako kaže sveti Pavao, zaboravlja ono što je za njim, a teži za onim što je pred njim (*usp. Fil 3,13*).

Sveučilište se hrani pamćenjem: tradicijom, istraživanjima, stoljetnim znanjem i iskustvom. Ali to pamćenje nema smisla ako je samo zatvoreno u prošlost. Njegova je vrijednost u tome da nas osposobljava za nove korake, nova istraživanja, nova pitanja. Sveučilište koje se divi samo onome

što je bilo, bez hrabrosti da ide naprijed, postaje mjesto stagnacije. Sveučilište koje ide naprijed s Kristom postaje prostor istine i nade, sposobno oblikovati budućnost društva i Crkve.

Primjer nam ponovno daje sveta Mala Terezija. Iako je kratko živjela, nije se zatvarala u žaljenje zbog kratkoće života. Nije dopustila da je ograničenost uvjeta ili slabost tijela zaustave. Naprotiv, svoju je nemoć stavila u Kristove ruke shvaćajući da samo ljubav iz srca Crkve dopire do svih njezinih udova i svih ljudi. Ona nije žalila za onim što nije mogla učiniti, nego je ljubavlju ispunila ono malo što je mogla, i upravo to malo Bog je učinio velikim.

I mi smo danas pozvani na isti stav: ne žaliti za onim što nemamo, nego dati ono što imamo. Ne gubiti vrijeme na gundanje ili na sanjarenje o prošlosti, nego hrabro usmjeriti pogled naprijed, u Božju budućnost. Kršćanin ne ide prema sutonu, nego prema zori života.

Neka i naše Sveučilište bude zajednica koja ne gubi vrijeme na puste nostalgije, nego koja vjeruje u Boga koji čini sve novo (usp. *Otk* 21,5). To je pogled naprijed koji Krist od nas traži: da s rukom na plugu hrabro idemo u novo jutro kraljevstva Božjega.

Draga braćo i sestre, na početku nove akademske godine Krist vas u evanđelju poziva na jasnoću: slijediti ga bez iluzija, odgovoriti bez odgađanja i ići naprijed bez obaziranja. To je put koji Isus traži od svojih učenika, ali to je također put koji stoji pred ovom sveučilišnom zajednicom. Učenici znanosti i učenici Kristovi, pozvani ste da u svojim predavaonicama, istraživačkim projektima i u svakodnevnom radu nosite isti duh Evanđelja, duh spremnosti, žrtve i hrabrosti.

Naš narod i naša Crkva trebaju ljude koji neće biti zarobljeni nostalgijom, koji neće odgađati odgovore i koji se neće zavaravati lažnim iluzijama. Potrebni su nam žene i muškarci koji će spoznati istinu provoditi u djelo, koji će služiti znanjem i ljubavlju, koji će svojim djelovanjem svjedočiti da je Krist doista „Put, Istina i Život“ (*Iv* 14,6). Upravo u tome Hrvatsko katoličko sveučilište ima svoje poslanje, biti rasadište ljudi koji su ukorijenjeni u vjeri, a otvoreni svijetu; koji su vjerni Crkvi, a sposobni dijalogizirati s kulturom; koji su ponizni pred Bogom, a hrabri pred izazovima vremena.

Stoga molimo danas po zagovoru svete Male Terezije, te jednostavne redovnice koja je u srcu Crkve bila ljubav, da i mi u srcu naše akademske zajednice budemo ljubav, ljubav koja prosvjetljuje razum, koja oblikuje karakter, koja daruje smisao radu i ustrajnost u žrtvi. Neka njezina malenost bude nadahnuće svima nama da se ne bojimo započeti od malih koraka, jer Bog upravo kroz njih ostvaruje velika djela.

Neka Duh Sveti, kojega zazivamo na početku ovoga puta, vodi vaše misli, riječi i djela. Neka On u vama zapali oganj mudrosti i razuma, dar znanja i kreposti, dar ustrajnosti i straha Božjega. Tada će ovo Sveučilište doista biti ono što treba biti: mjesto gdje se susreću vjera i razum, znanost i svetost; mjesto gdje se rađaju ljudi spremni služiti Bogu, domovini i svijetu; mjesto gdje se ne gubi prošlost, ali je pogled usmjeren budućnosti koju nam otvara Krist, Učitelj i Gospodin.

I zato, s povjerenjem u Božju providnost, započnite ovu novu akademsku godinu s radošću i odvažnošću. Neka vaš trud bude vaš dar Gospodinu, a vaši uspjesi njegov blagoslov. Neka svaki dan vašega rada bude ispunjen onom jednostavnom, ali moćnom molitvom sv. Male Terezije: „Isuse, volim te.“ Amen.